ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ - ਸਬਦ ੨

ਮੇਰੀ ਸੰਗਤਿ ਪੋਚ ਸੋਚ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ॥

ਰਾਗੁ ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ, ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ੩੪੫

ਮੇਰੀ ਸੰਗਤਿ ਪੋਚ ਸੋਚ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ॥
ਮੇਰਾ ਕਰਮੁ ਕੁਟਿਲਤਾ ਜਨਮੁ ਕੁਭਾਂਤੀ ॥੧॥
ਰਾਮ ਗੁਸਈਆ ਜੀਅ ਕੇ ਜੀਵਨਾ ॥
ਮੋਹਿ ਨ ਬਿਸਾਰਹੁ ਮੈ ਜਨੁ ਤੇਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ਮੇਰੀ ਹਰਹੁ ਬਿਪਤਿ ਜਨ ਕਰਹੁ ਸੁਭਾਈ ॥
ਚਰਣ ਨ ਛਾਡਉ ਸਰੀਰ ਕਲ ਜਾਈ ॥੨॥
ਕਹੁ ਰਵਿਦਾਸ ਪਰਉ ਤੇਰੀ ਸਾਭਾ ॥
ਬੇਗਿ ਮਿਲਹੁ ਜਨ ਕਰਿ ਨ ਬਿਲਾਂਬਾ ॥੩॥੧॥

ਸਾਰ: ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਹਰ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਸਾਡੇ ਕਰਮਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਸਾਡੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ‘ਤੇ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਅਸਲੀਅਤ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਅਥਾਹ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਵੈ-ਪੜਚੋਲ ਸਾਨੂੰ ਅਰਥਪੂਰਨ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਿੱਜੀ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦਾ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਤਮ-ਨਿਰੀਖਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਕੇ, ਆਪਣੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਚਿੰਤਨ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਵਿਗਾਸ ਅਤੇ ਵਾਧੇ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਮੇਰੀ ਸੰਗਤਿ ਪੋਚ ਸੋਚ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ॥
ਮੈਂ ਨਕਾਰਾਤਮਕ, ਨੀਵੇਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਦਿਨ ਰਾਤ ਦੁੱਖ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਮੇਰਾ ਕਰਮੁ ਕੁਟਿਲਤਾ ਜਨਮੁ ਕੁਭਾਂਤੀ ॥੧॥

ਮੇਰੇ ਕਰਮ ਸਨਮਾਨ ਰਹਿਤ ਹਨ, ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਬੇਕਾਰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਵੈ-ਚਿੰਤਨ ਰੁਪਾਂਤ੍ਰਣ ਦੀ ਜਗਿਆਸਾ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਆਪਣੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਹੀ ਨਿੱਜੀ ਵਿਗਾਸ ਵੱਲ ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ ਹੈ। (੧)

ਰਾਮ ਗੁਸਈਆ ਜੀਅ ਕੇ ਜੀਵਨਾ ॥

ਇਹ ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਚੇਤਨਾ ਸਮੁਚੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਿਚ ਜੀਵਨ ਰੂਪ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਮੋਹਿ ਨ ਬਿਸਾਰਹੁ ਮੈ ਜਨੁ ਤੇਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

ਮੈਨੂੰ ਨਾ ਵਿਸਾਰੋ; ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਆਪਣੀ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕਤਾ ਨੂੰ ਮੂਰਤੀਮਾਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਭਾਵ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਰਚਨਾ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਚੇਤਨਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। (੧)(ਠਹਿਰਾਉ)

ਮੇਰੀ ਹਰਹੁ ਬਿਪਤਿ ਜਨ ਕਰਹੁ ਸੁਭਾਈ ॥

ਸਾਥੀ ਜਨਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਕੋਮਲਤਾ ਅਤੇ ਹਮਦਰਦੀ ਭਰੇ ਵਤੀਰੇ ਨੂੰ ਪਾਲ ਮੇਰੀ ਪੀੜ ਦੂਰ ਕਰੋ। ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਉਸ ਬਿਬੇਕ ਦੀ ਭਾਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਕਰਵਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਖੁਦ ਵਿਚ ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਚਰਣ ਨ ਛਾਡਉ ਸਰੀਰ ਕਲ ਜਾਈ ॥੨॥

ਮੈਂ ਕਦੇ ਵੀ ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਚੇਤਨਾ ਤੋਂ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਹੋਵਾਂਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਮੇਰਾ ਸਰੀਰ ਨਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਏਕਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਅਪਣਾਈ ਅਟੁੱਟ ਸ਼ਰਧਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। (੨)

ਕਹੁ ਰਵਿਦਾਸ ਪਰਉ ਤੇਰੀ ਸਾਭਾ ॥

ਰਵਿਦਾਸ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਮੈਂ ਸਰਬਵਿਆਪੀ ਚੇਤਨਾ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਦਾ ਜਾਚਕ ਹਾਂ।

ਬੇਗਿ ਮਿਲਹੁ ਜਨ ਕਰਿ ਨ ਬਿਲਾਂਬਾ ॥੩॥੧॥

ਹੇ ਸਾਥੀਓ, ਪਲ ਭਰ ਵਿਚ ਏਕਤਾ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਬਣੋ; ਇਸ ਉਦਮ ਵਿਚ ਦੇਰੀ ਨਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਫੁੱਟ ਸਾਡੀ ਸਮੂਹਿਕ ਭਲਾਈ ਵਿਚ ਬਿਪਤਾ ਦਾ ਕਾਰਣ ਬਣੇ, ਇਹ ਭਾਵ ਲੋੜੀਂਦੀ ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ, (੩)(੧)

ਤੱਤ: ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਸਵੈ-ਚਿੰਤਨ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦਾ ਹਰ ਹਿੱਸਾ ਆਪਸ ਵਿਚ ਅੰਤਰਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਤੱਤ ਵੀ ਹੋਂਦ ਦੇ ਵੱਡੇ ਤਾਣੇ-ਬਾਣੇ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਰਵਵਿਆਪਕਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਕਰ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਏਕਤਾ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਮਝ ਸਾਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਆਪਣੀਆਂ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨ ਅਤੇ ਇਸ ਸਾਂਝੇ ਸਫ਼ਰ 'ਤੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਟੁੱਟ ਏਕਤਾ ਲਈ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹਨ।

ਸਬਦ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿਨਇੰਦਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਅਮਰਦੀਪ ਸਿੰਘ

Oneness In Diversity Research Foundation
ਵੈੱਬਸਾਈਟ: **OnenessInDiversity.com**

ਈਮੇਲ: **onenessindiversityfoundation@gmail.com**